

- необхідність оцінки всіх пільг, що були встановлені і які пропонуються;

- цілі встановлення пільг;

- критерії оцінки ефективності податкових пільг та їх визначення (бюджетна, економічна, соціальна, фінансова).

Застосування фінансових та адміністративних заходів впливу на підприємства, що формують недоїмку по податках та зборах до органів місцевого самоврядування дозволить збільшити їх бюджетний потенціал.

Таким чином, необхідність виявлення додаткових джерел та резервів наповнювання доходної частини органів місцевого самоврядування дозволить забезпечити органи місцевого самоврядування достатнім обсягом фінансових ресурсів для виконання ними пріоритетних соціально-економічних завдань.

Глогусь Іван Іванович

Головний спеціаліст – юрисконсульт ГУ ДКСУ
у Залізничному районі м. Львова Львівської області
ivan.hlohus@gmail.com

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ ЗВІТУВАНЬ РОЗПОРЯДНИКІВ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

Впровадження публічних звітувань головних розпорядників принесло перші очевидні позитивні результати, як для громадськості, так і для влади. Проте аналізуючи досвід здійснення публічних звітувань варто зазначити, що повноцінна реалізація всіх потенційних переваг, які можуть бути досягнені в даному процесі, не була досягнута. Отже механізм публічних звітувань розпорядників бюджетних коштів потребує вдосконалення, з урахуванням комплексу проблем, які виникли під час практичного впровадження публічних звітувань.

В процесі впровадження Рішення Тернопільської обласної ради від 10.02.2015 р. № 1885 220 “Про порядок публічного звітування головних розпорядників коштів обласного бюджету Тернопільської області” [1] стало очевидним, що основною проблемою є неготовність громадськості сприймати інформацію пов’язану з бюджетними видатками і, як наслідок, пасивність громадського суспільства, щодо фінансової діяльності органів влади. Основним завданням вирішення зазначеної проблеми, повинно стати формування експертно-активного середовища, готового вести

дискусії щодо важливих проблем використання коштів, які б відповідали суспільним інтересам досягнення запланованих програмних завдань за рахунок коштів бюджету, обґрунтованості тих чи інших видатків, ефективності використання обмежених ресурсів тощо. Важливо донести до громадськості важливість участі у процесі та зробити її максимально зрозумілою та ефективною, формувати готовність громадських активістів до професійної дискусії щодо суспільно важливих, але складних проблем. У цьому напрямку варто приділити увагу на таких заходах:

- громадянська просвіта, навчальні тренінги та семінари;
- кампанії з громадської поінформованості;
- стратегії співпраці;
- створення мереж та налагодження зв'язків;
- обмін досвідом;
- фандрейзинг;
- популяризація інституту волонтерства.

Ключовим напрямком розвитку публічного звітування про результати використання коштів бюджету, спрямованого на підвищення його прозорості та налагодження комунікації у сфері місцевих фінансів, є поліпшення фінансової грамотності населення та активізація вимог громадськості щодо надання розгорнутої інформації про витрачання бюджетних коштів. Досягнення такої мети значно підвищить дієвість цілої низки нещодавно прийнятих нормативно-правових актів, зокрема законів України “Про відкритість використання публічних коштів” [2], “Про публічні закупівлі” [3], котрі передбачають оприлюднення великих масивів фінансових відомостей. У цьому контексті важливо реалізувати комплекс заходів, націлених на розв’язання трьох завдань, а саме:

1) проведення широкої просвітницької кампанії серед населення, котра передбачає прищеплення знань про основні засади наповнення й використання місцевих бюджетів із метою формування свідомої позиції, що бюджет належить громаді, а не владі, та призначений для задоволення суспільних потреб;

2) підвищення компетенції журналістів регіональних ЗМІ щодо висвітлення проблем місцевих фінансів, що забезпечить розширення їхніх теоретичних знань і поліпшення навичок у розкритті проблематики використання коштів, виявленні системних недоліків та зловживань, аналізі причин неефективного управління фінансовими ресурсами;

3) розвиток неурядових аналітичних центрів із метою поліпшення їхньої здатності на фаховому й експертному рівнях досліджувати

управління місцевими фінансами, проводити аудит формування та виконання місцевих бюджетів, стану фінансів комунальних підприємств тощо;

Істотне підвищення інституційної спроможності громадських організацій, які здійснюють фаховий аналіз ефективності використання коштів місцевих бюджетів, має принципове значення в умовах децентралізації фінансів, оскільки сприяє ефективному використанню ресурсів, забезпеченню прозорості управління місцевими фінансами, мінімізації ризиків імітації залучення громадськості до цього процесу та саботування реалізації дієвих громадських ініціатив тощо. Саме кваліфіковані неурядові регіональні аналітичні організації, що об'єднують високопрофесійних експертів і аналітиків, котрі володіють необхідними знаннями й сучасними методами управління місцевими фінансами, здатні стати центрами координації взаємовідносин органів громадянського суспільства.

Варто виокремити певні вимоги, які мали б висуватись до інформації про місцевий бюджет, яка надається громадськості:

- формування звітів для громадськості повинно бути презентовано у простій та доступній для розуміння формі, оприлюднена інформація має бути суттєвою та достовірною;

- публічні звітування мають відбуватися періодично з постійним оновленням інформації;

- у громадськості має бути доступ до можливості зіставлення інформаційних даних з метою аналізу динаміки виконання місцевих бюджетів протягом кількох бюджетних періодів.

Для організації результативнішого процесу публічних звітувань необхідно призначити відповідальних осіб для планування та попередньої роботи. Організаційна група повинна представляти всі зацікавлені сторони. Це допоможе врахувати всі можливі точки зору, забезпечити присутність різносторонньої аудиторії та посилити інтерес до події.

Великий вплив на якість та максимальну результативність публічних звітувань мають депутати обласної ради тому передусім необхідно змінити ставлення до нього й, відповідно, поведінку представників органів влади. Важливо забезпечити високу культуру комунікації із громадськістю, що передбачає сприйняття громадських активістів як рівноправних партнерів здатних принести користь за умови їх професійності. Для цього потрібно насамперед розробити зручну форму подання звіту з презентацією, роздатковим матеріалом, а також проявляти

інтерес до думки громадськості та реагувати на її зауваження й пропозиції.

Для налагодження нормальних взаємовідносин сторін потрібно поліпшити організацію звітування. У цьому контексті варто домогтися своєчасного ухвалення розпорядження про встановлення графіка публічних звітувань головних розпорядників коштів та публікації такого документа, для того щоб зацікавлені особи мали можливість взяти участь у публічному звітуванні. Щоб уникнути суб'єктивного впливу представників влади на цей процес, доцільно внести зміни в Порядок, що регламентує публічне звітування, стосовно граничних термінів представлення публічного звіту на засіданні депутатської комісії, а також оприлюднення оголошення про час і місце проведення такого засідання. Крім того, народні обранці повинні забезпечувати додержання встановлених графіків та відповідально ставитися до присутності на засіданні комісій задля забезпечення кворуму. Варто приділити увагу розробці правил участі, щоб створити умови для неагресивних, не політизованих та ефективних дискусій без взаємних звинувачень. Готуючи правила участі, необхідно регламентувати часові рамки та можливість донести свою думку до опонентів усім учасникам.

Зазначені кроки позитивно вплинуть на відвідуваність заходів громадськими активістами, журналістами та іншими людьми, адже вони матимуть змогу планувати свою участь у них.

Не варто недооцінювати роль ЗМІ, особливо місцевого рівня, адже вони здатні відіграти важливу роль у процесі залучення населення до вирішення питання зацікавленості громадян процесом, сприяти поширенню інформації у досить простий та ефективний спосіб, інформуючи територіальну громаду про стан справ та заплановані заходи. За допомогою медійних засобів можна залучати громадян до початку цього процесу, заохочуючи громадян взяти участь у публічних звітуваннях, та інформуючи громадян про питання, які виникають протягом звітувань, а також про прогрес і досягнення консенсусу щодо спірних питань, звітуючи про результати їх втілення наприкінці процесу залучення громадян. Як свідчить практика організації публічних звітувань, значна кількість порушень Порядку мають систематичний характер і часто пов'язані з порушенням дисципліни, або певною безвідповідальністю представників влади, які часто саботують організаційні питання, зокрема вчасно не оприлюднюють подану розпорядниками звітність, не затверджується графік публічних звітувань.

Вирішення цих не значних питань, значно покращить якість публічних звітувань.

Реалізація перелічених заходів забезпечить комплексний підхід до налагодження ефективної комунікації між органами влади та громадськістю в процесі здійснення публічних звітувань головних розпорядників бюджетних коштів.

Список використаних джерел:

1. Рішення Тернопільської обласної ради від 10.02.2015 р. № 1885 220 «Про порядок публічного звітування головних розпорядників коштів обласного бюджету Тернопільської області». URL: <http://www.obl-rada.te.ua/wp-content/uploads/oblradate/2015/02/%D0%A0%D1%96%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%E2%84%96-1885.zip>

2. Закон України «Про відкритість використання публічних коштів» від 11.02.2015 №183-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/183-19>

3. Закон України «Про державні закупівлі» від 25.12.2015 р. № 922-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/922-19>

Гніровська Олена Анатоліївна

Головний спеціаліст відділу бюджетних надходжень та казначейських операцій ГУ ДКСУ у Волинській області
olenagnirovska@gmail.com

Карпишин Наталія Іванівна

к. е. н., доцент
n.karpyshyn@tneu.edu.ua

АНАЛІЗ НАДХОДЖЕНЬ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА ДОХОДАМИ ПО ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Відповідно до Бюджетного кодексу Державна казначейська служба України є одним з учасників бюджетного процесу і наділена широкими бюджетними повноваженнями. Основне призначення казначейства як фінансового інституту – забезпечення обслуговування бюджетів та оперативне управління бюджетними коштами [1].

Реалізація функції управління бюджетними потоками держави стала можливою через консолідацію фінансових ресурсів держави на єдиному